

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια
τὴν 4ην Ἰουλίου 1971
ἡμέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καὶ ὥραν: 21.45 - 22.15

122^a
=

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στὴν τελευταία μας συνάντησι, ἀγαπητέ μου Δημήτρη, τὴν περασμένη Κυριακή, κατὶ ἀρχίσαμε νὰ λέμε γιὰ τὸν περίφημο Ζωολογικὸ Κήπο τοῦ Παλαιοῦ Θαλήρου, μὰ δὲν μᾶς ἔπαιρνε ἡ ὥρα καὶ διακόψαμε τὴν συνομιλία μας...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί. Καὶ δὲν ἔχω καμμιά δυσκολία, νὰ τὴν συνεχίσωμε σήμερα, γιὰτὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμε ὅτι οἱ σύγχρονοι Ἀθηναῖοι, οὔτε φαντάζονται νὰν ὅτι κάποτε, πενήντα ἑξήντα χρόνια πρὶν, εἶχε ἡ Ἀθήνας μας καὶ Ζωολογικὸ κήπο...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὅχι βέβαια σπουδαῖο καὶ καταπληκτικὸ, ὅπως εἶναι τοῦ Καΐρου, τοῦ Βερολίνου ἢ τῆς Ἀμβέρσας...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀσφαλῶς ὄχι, μὰ ἦτανε ἕνας κήπος σχεδὸν ἀξιόλογος, μὲ πολλὰ ἄγρια θηρία...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐπάνω κάτω πόσα θηρία;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δὲν μπορῶ νὰ καθορίσω ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸ τους, μὰ μποροῦμε ἀπὸ τὶς παιδικές μου ἀναμνήσεις, νὰ ὑπολογίσωμε πόσα θηρία ὑπῆρχαν. Λάβε ὑπ'ὄψιν σου Γιάγκο τὸ μεγάλο σιδερένιο κλουβὶ μὲ τὶς μαϊμούδες. Θὰ ἦτανε τουλάχιστον εἰκοσι μαϊμούδες ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸ σπουδαιότερο θέαμα τῶν ἐπισκεπτῶν.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἄν ὄχι τὸ σπουδαιότερο, ἀσφαλῶς ὅμως τὸ πιὸ διασκεδαστικὸ διότι οἱ μαϊμούδες θὰ παίζανε, θὰ πηδούσανε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κυριολεκτικά χαλούσανε τόν κόσμο μ' τά σάλτα τους, τό κυνηγητό τους καί τίς άναρθρες κραυγές τους. Καί ξέρεις γιατί κυνηγοῦσε ἡ μία τήν ἄλλη ; "Όταν κανέναν επισκέπτης ἔδινε σέ μία μαϊμού ἕνα κουλούρι ἢ κανένα καρβύδι... ὅλες οἱ ἄλλες τήν κυνηγοῦσαν γιά νά τῆς τό πάρουνε... Μέσα στό κλουβί, ὑπῆρχαν δύο τρία ξερά δένδρα, μέ κλαδιά φυσικά καί κρεμασμένοι κρίκοι φαντάσου λοιπόν τί ἀκροβατικά κάνανε οἱ μαϊμούδες ἀπό τά κλουβιά τῶν δένδρων στούς κρίκους.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' ὁ κόσμος τῶν ἐπισκεπτῶν θά διεσκέδαζε ἀπ' ἔξω.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διεσκέδαζε βέβαια, μά θά 'πρεπε νά στέκωνται οἱ ἐπισκέπτες ἕνα μέτρο μακριά ἀπό τά κάγκελλα τοῦ κλουβιοῦ, γιατί ἀν τύχαινε κανένα παιδί νά τρώη τό κουλούρι του χαζεύοντας τίς μαϊμούδες, δέν ἦτανε σπάνιο νά βγάλῃ τό χ'ρι τῆς μιά μαϊμού νά τοῦ τό ἀρπάξη...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Όπότε οἱ ἄλλες μαϊμούδες κυνηγοῦσαν τήν κλέφτρα γιά νά τῆς ἀρπάξουν αὐτές τό κλεμένο κουλούρι. Μοῦ λέγανε ὅτι τό μεγάλο γλέντι καί ὁ μεγάλος καυγᾶς, γινότανε ἔν κανέναν επισκέπτης ἔρριχνε στή μέση τοῦ κλουβιοῦ μερικά κομμάτια ζάχαρι. Τότε γινότανε μάχη σωστή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μέ τήν δύση τοῦ ἡλίου ὁ ζωολογικός κήπος ἐκλεινε. Μά πολύ συχνά τίς νύχτες, ὅσοι περνοῦσαν ἀπ' ἔξω μέ τόν περίφημο τροχιόδρομο τοῦ Παλαιοῦ Θαλήρου, ~~τόν κλωσοῦντο καί λέγαμε προ-~~ ἀκούγανε ξαφνικά μέσα στήν ἡσυχία τῆς νύχτας κανένα βρυχηθῆμι λεονταριοῦ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί θά νόμιζε πῶς βρίσκεται στήν ζουγκλα. Εἶχανε λοιπόν οἱ Παλαιοί ἄθηναῖοι διασκεδάσεις καί θεάματα πού δέν τά ἔχουν σήμερῶς. Ὅπως λέγαμε γιά τόν ἀριθμό τῶν θηρίων καί σταματήσαμε στίς εἴκοσι μαϊμούδες. Λεοντάρια ὑπῆρχαν ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Συμᾶραι δύο κλουβιά μέ δύο ζευγάρια. Τά εἶχανε χωριστά.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τέσσερα λεοντάρια και είκοσι μαϊμούδες. "Αλλα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ένα ζευγάρι στρουθοκαμήλων και ένα ζευγάρι καμηλοπαρδάλεις με ένα μικρό καμηλοπαρδαλάκι που έδηλαζε απόρη τη μάννα του. Αυτό τό θυμάμαι καλά... η αί ξέρεις ότι οι παιδικές αναμνήσεις είναι πάντα έντονες.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Έως τώρα φτάσαμε στά τριάντα θηρία.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μετράς ; Κάνεις απογραφή ; Τότε βάλε δυό τήγρεις, πάνθηρες τέσσερις πέντε... τριάντα έφτά. Βάλε λύκους και άλεπούδες τουλάχιστον δέκα
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σαράντα έπτά. Άρμούδες ; Φώκιες ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Άρμούδες πολλές. Φώκιες θυμάμαι ένα ζευγάρι. Βάλε και τά φέδια ; Έχιδνες σ'ένα γυάλινο κλουβί, ένα βόα που ήτανε πάντα κουλουριασμένος και κοιμότανε και ένα μεγαλύτερο απόρη γλέντι από τίς μαϊμούδες, τό κλουβί με τούς πενήντα έξήντα παπαγάλλο
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ φαντάζομαι ότι θά γινότανε όλοκληρη συναυλία από τούς παπαγάλους. Και μου λέγανε επίσης ότι έξω από τά κλουβιά, στον περίβολο του κήπου, κυκλοφορούσανε παγώνια και φραγκόκοττες.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, όπως υπήρχε κι'ένα κλουβί με έξωτικά πουλιά, παραδείσια και λυρες της Αυστραλίας
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Με άλλα λόγια περισσότερα από ένατό είδη
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μόνο ένατό ; Πολύ περισσότερα. Σ'ένα κλουβί υπήρ αν δυό άετοί και σέ άλλο πέντε έξη γεράνια. Και δέν σου είπα τό κυριώτερο ; Ήλεύθερος κυκλοφορούσε μέσα στον κήπο, μ'ένα φύλακα βέβαια για συντροφιά του, ένας έλεφαντάκος. Μικρός ήτανε βέβαια, μά ήτανε έλέφαντας. Μάλιστα, ο φύλακας έπαιρνε μία δεινάρα κατ'άτομον για τά παιδιά που θέλανε νά κάνουνε μία βόλτ στην ράχη του έλέφαντα. Κι'έβγαζε όχι λίγα ο φύλακας απ'αυτή την ιστορία.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή πρέπει νά ήτανε μεγάλος αυτός ο ζωολογικός κήπος. Πά άκριβώς βρισκότανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ενεῖ στό τέρμα τῆς λεωφόρου Συγγρού, ὅπου στρίβει ἀριστερά ὁ δρόμος γιά τό Παλαιό Θάληρο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κατάλαβα. 'Απέναντι στόν ἰππόδρομο, ὅπου ὑπάρχουν σήμερα κάτι ὑπηρεσίες τῆς Στρατιωτικῆς 'Αεροπορίας. Δηλαδή κοντά στοῦ Σηριτάγαρου πού λέγαμε τήν περασμένη Κυριακή. Καί τώρα ἔρχεται μόνη της μιᾶ εὐλογη ἀπορία : Τί γινήκανε ὄλα αὐτά τά θηρία Δημήτηρ :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αχ Γιάννο μου, τά ἔφαγε ἡ πολιτική...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν εἴμαστε καλά. 'Η πολιτική ἔφαγε τά θηρία :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όταν στά 1917 οἱ 'Αγγλοῦχοι ἔκαμαν ἀποικεισμό τῆς 'Ελλάδος τά τρόφιμα ἔλειψαν τόσο πού ἐδημιουργήθηκε πρόβλημα γιά τήν διατροφή τῶν θηρίων... καί ἀντί νά τ'ἀφήσουν νά φοφήσουν τῆς πείνας, τά σιοτώσανε ὄλα. "Όμως τήν ἐποχή ἐκεῖνη, εἴχανε λίγο στέψει πολύ τά θηρία τοῦ κήπου ἀπό τήν φυσική φθορά τοῦ χρόμο

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Έτσι τό Παλαιό Θάληρο ἦτανε δυσπόστατο. 'Από τή μιᾶ πλευρά ὑπῆρχε ἡ ζουγκλα τοῦ Ζωολογικοῦ Κήπου καί ἀπό τήν ἕλλη πλευρά ἡ φαληριώτικη θάλασσα μέ τίς γαλήνιες νύχτες καί τίς βαρκαρόλλες της, τίς λεμβωδίες πού λέγαμε προχτές. Καί μιᾶ ἀπό τίς πιό παληές βαρκαρόλλες, ἦτανε καί μιᾶ : Μέ τήν βάρια μου φτάνω σέ σένα... Τραγουδάει γλυκό νά σοῦ πῶ... μέ τά μάτια μου τά δακρυσμένα... πού μιλοῦν μέ ἀγάπης σιοπό. 'Αλλά καλύτερα ν μᾶς τήν πῆ τραγουδιστά ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μέ τήν βάρια μου φτάνω σέ σένα
Τραγουδάει, γλυκό νά σοῦ πῶ
μέ τά μάτια μου τά δακρυσμένα
πού μιλοῦν μέ ἀγάπης σιοπό.

Τό φεγγάρι μᾶς φωτίζει
κι' ἡ αὐρα μᾶς φιθυρίζει
λόγια πονεμένα
δειλά, ντροπαλά κι' ἀπαλά
Πᾶμε πᾶμε στ' ἀκρογιαλί
νά βροῦμε ἀγάπη μεγάλη
μακρῶά στά ξένα
τρελλά ἡ ζωῆ νά κυλά.

2.

Μέσ' τήν βάρια μου θά 'μαστε μόνοι
καί ἡ ἄρα ἐσήμανε πιά
πού ἐσύ θά κρατᾷς τό τιμόνι
καί ἐγώ θά κρατᾷς τά κουπιά...

Τό φεγγάρι μᾶς φωτίζει
κι' ἡ αὔρα μᾶς φιθυρίζει

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Ὑστερα ἀπό αὐτήν τήν παλιή μελωδία, ας ξαναγυρίσωμε στόν & Ζωολογικόν Κήπο. Μιά ἀπορία ἔχω : Κάποιος θά ἔπρεπε νά διευθύνῃ ὅλη αὐτήν τήν ἱστορία τοῦ Κήπου, τῶν θηρίων, κάποιος εἰδικός βέβαια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Ὁ Νικόλαος Γερμανός, καθηγητής τῆς Ζωολογίας πού εἶχε ἀληθινό ἔρωτα μέ τά θηρία του. Ὁ Ζωολογικός Κήπος εἶχε ἰδρυθεῖ πρίν ἀπό τά 1900 καί ἀπό τότε ἦτανε διευθυντής του ὁ Νικόλαος Γερμανός...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Ξέρω ὅτι κάποιος Γερμανός, Νικόλαος νομίζω ἦτανε ὁ πρωτεργάτης τῆς Διεθνούς Ἐπιθέσεως τῆς Θεσσαλονίκης.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Αὐτός ὁ ἴδιος εἶναι. Ἦτανε τότε καθηγητής τῆς Ζωολογίας στό Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης καί νομίζω πῶς αὐτός εἶχε τήν ἔμπνευσι τῆς Διεθνούς Ἐπιθέσεως. Πέθανε στά 1935 σέ ἡλικία ἑβδομήντα δύο ἐτῶν καί μᾶς ἔφησε ἕνα περισπούδαστο ἔργο : Ὁ βίος τῶν Ζῶων. Ἦτανε ἕνας ἀληθινά σοφός ἄνθρωπος, ἀγαθός καί ἄκακος τόσο πού τόν δουλεύανε οἱ δημοσιογράφοι τῆς ἐποχῆς του.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Ἔχεις δίκαιο. Ξέρω τήν ἱστορία του μέ τόν Νικόλαο Σπανδωνή τόν γνωστό φαρσέρ δημοσιογράφο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μιά μέρα ὁ Σπανδωνῆς κατέβηκε στόν Ζωολογικόν Κήπο γιά νά πάρῃ μιᾶ ἀθή συνέντευξι μέ τόν Γερμανό. Ἄφου τόν ἐρώτησε γιά τά θηρία του, τοῦ ἔκανε καί ἕλλη μιᾶ ἐρώτησι : "Ἄγρια πτηνά ἔχετε κύριε Γερμανέ ;" Ἐχομε μερικούς ἀετούς, γύπες, γεράκια ...
- "Ἐχετε κόνδορες τῶν Ἄνδρων ;" Ὁχι δυστυχῶς, κόνδορες δέν ἔχομε. "Ἐχετε μήπως σπουργίτια ;" Ὁ Γερμανός τόν κοίταξε ἐκπληκτός. Τά σπουργίτια εἶναι ἄγρια πτηνά κύριε Σπανδωνῆ ;

Καί ὁ Σπανδωνῆς μέ τό παντοτεινό του σοβαρό χιοσμορ τοῦ ἀπήντησε.
 Ἡμερα πτηνά κύριε ζωολόγε, εἶναι ἡ κόττα, ἡ πάπια, τό παγῶνι πού
 περνᾷς δίπλα τους, δέν σέ φοβοῦνται καί νά πιάνεις. Μπορεῖτε νά
 πιάσετε ἕνα σπουργίτι ; "Οχι βέβαια... συνεπῶς εἶναι ἄγρια πουλί.
 "Ἡ δέν συμφωνεῖτε ; Τί νά πῆ ὁ Γερμανός ; Συμφωνῶ... ἀποκρίθηκα.
 Καί τήν ~~ἀποκρίσιν~~ ἐπομένη, στήν δημοσίευσί τῆς συνεντεύξεώς του ὁ
 Σπανδωνῆς ἔγραφε στόν τίτλο : Ὁ κύριος Γερμανός ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ
 σπουργίτες εἶναι ἄγρια πτηνά !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, ναι... μά ποῦ τήν ξέρεις ἐσύ αὐτήν τήν ἱστορία ;

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Κάπου τήν ἔκουσα καί τήν θυμᾶμαι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὅμως με" καί βρισκόμαστε στό Παλαιό Φάληρο, ἕς προχωρήσωμε
 ἀκόμη λίγο πιά πέρα ἀπό τόν ζωολογικό κήπο καί τό μαγαζάκι
 τοῦ Ξηροτάγαρου.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ποῦ θά πάμε δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἔως τοῦ Πλάτωνος.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ποιός ἦτανε αὐτός ὁ Πλάτων ; Ὁ ἀρχαῖος φιλόσοφος ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό μοναδικό κοσμιό ἐστιατόριο τοῦ Παλαιοῦ Φαλήρου πρίν πε-
 νήντα χρόνια. Στοῦ Πλάτωνος κατεβαίνανε μόνο οἱ παραληδες ἄθη-
 νᾶτοι γιατί βρίσκανε πάντα φρέσκο ψάρι. Ξέρεις ποιό εἶναι αὐτό
 τό κέντρον ; Ὑπάρχει ἀκόμη καί σήμερα ~~καί ἔχειται ἔνδεσος~~
 πέρα ἀπ'αὐτό τό μαγαζί, δέν ὑπῆρχε τίποτε ἄλλο, παρά μόνο ἕνα
 μιᾶ παράγια ξύλινη θπυ πηγαίνανε οἱ πολύ καλοφαγάδες τῆς ἐπο-
 χῆς ἐκείνης, ~~ἠδὲ καί~~ ὁ καπνέμπορος Σωκράτης Ζερβουδάκης, ὁ
 χρηματιστής Στέλιος Καρύδης καί ἄλλοι παραληδες. "Ἦτανε ἡ
 περιώνυμη ταβέρνα τοῦ Γιώργη τοῦ Κρητικοῦ ὅπου κυριαρχοῦσε τό
 καλό μπαρμποῦνι. Κι' ἐκεῖ πλέον σταματοῦσε τό Παλαιό Φάληρο.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί ἡ περίφημη βέλλα τῆς Καπνίστ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ βέλλα τῆς Καπνίστ ; Ποῦ τήν ξέρεις ἐσύ Γιάννη μου τήν βέλ-
 λα τῆς Καπνίστ ;

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Για νά τήν ἀναφέρω, θά πῆ δτι κάπου τήν ἔχω ἀκουστέ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ βίλλα τῆς Καπνίστ, ἦτανε ἕνα παλαιό ἐρειπωμένο σπίτι, μιά ἑπαυλὶς ποὺ ἀνῆκε ἔλλοτε σέ μιά ἰδιορρυθμὴ φραντσέζα ποὺ εἶχε αὐτὸ τὸ ἐπίνομο. Ἐγὼ τὸ θυμῶμαι αὐτὸ τὰ σπίτι ἔρημο καὶ ἀκατίμητο καὶ μυστηριώδες. Μάλιστα, ὅπως λέγανε τότε γιὰ δλα τὰ ἐγκαταλελειμένα κτίσρια, αὐτὸ τὸ σπίτι ἐθεωρεῖτο στοιχειωμένο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἄλλα σπίτια δέν ὑπῆρχαν στὸ Παλαιὸ Θάληρο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐλάχιστα καὶ πολὺ ἀραιὰ τὸ ἕνα ἐπὶ τὸ ἄλλο. Ὅπως δῆποτε, ἡ βίλλα τῆς Καπνίστ εἶχε γίνεи ὁροθετικὸ σημεῖο, γιατί λογαριαζότανε τὸ ἀπώτατο σημεῖο τοῦ Παλαιοῦ Θαλήρου, ἐκεῖ ὅπου ἔφθανε καμμιά φορὰ, ἔχι πάντα, οἱ κομψὲς ἀθηναῖες ποὺ πῆγαιναν περὶπατο μὲ τὰ ἔλογά τους.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Οἱ ἀθηναῖες Ἀμαζόνες, γιὰ τίς ὁποῖες ἔγραφε ὁ Παράσχος :
- Ἐριππος καὶ ἀλλαζὼν
γλυκυτάτη ~~ἑλπίδα~~ Ἀμαζὼν
ρίψε βλέμμα εἰς τὸν πεζὸν
ὅστις διαβαίνει μόνος
κι' ἕνα βλέμμα Ἀμαζόνος
διαριθὸς ἐπιλιπαρεῖ
ἀλλὰ φεῦ... πεζοπορεῖ !
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πιρᾶβο Γιάνγκο. Ἀρχίζω νά θαυμάζω καὶ νά φοβᾶμαι τῆ μνήμη σου
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νά τήν φοβᾶσαι, γιατί ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι ἐν σοῦ πάνω κανένα καιὸ, θά τὸ θυμῶσαι σ' ὅλη σου τὴν ζωή. Ὅμως ἐκεῖνο ποὺ δέν ξέρεις εἶναι δτι αὐτὸ τὸ ποίημά τοι ὁ Παράσχος τὸ ἔγραφε στὸ λεύκωμα τῆς μακαρίτισσας Περίας Κομπερράτου ποὺ ἦτανε δεινὴ ἐκπεύτρια. Ὅμως δέν νομίζεις δτι πρέπει νά θυμηθοῦμε καὶ κανένα τραγοῦδι ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὅπως δῆποτε κι' ἐπειδὴ βρισκόμαστε κοντὰ στὴν θάλασσα, θά θυμηθοῦμε τὸ παλιὸ : Θάλασσα λεβεντοπνίχτρα... Ἡ κλειὸ τὸ λέει περίφημα.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Θάλασσα λεβεντοπνίχτρα
Θάλασσα φαρμακερὴ
σύ ποὺ κάνεις τὸ νησί μας
πάντα μαύρα **Ν**ά φορῆ...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Ἡ ἱστορία τοῦ Παλαιῦ Θαλήρου καί ἰδίως τοῦ σιδηροδρόμου του, συνδέεται μ' ἓνα τραγικό γεγονός, μέ μιὰ τραγική ἀνάμνησι πού ἔγινε ἐδῶ κι' ἔξῃντα τέσσερα χρόνια, στά 1907, θυμῆμαι μέλιστα καί τήν ἡμερομηνία, Κυριακή 13 Μαΐου 1907
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ** Σέρω γιά ποιό τραγικό γεγονός μού μιλάς : Πού ἔσπασε τό καζάνι τῆς ἀτμομηχανῆς τοῦ κωλοσοῦρη :
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Μέλιστα. Ἦτανε τόσο κωμικός αὐτός ὁ σιδηροδρομῆκος, σάν ἄφ' ἀγιοβασιλιάτικο παιγνίδι πού κανένας δέν τόν λογάριζε ὅτι μπορούσε νά κάνη τέτοια νύλα. Ἦτανε Κυριακή ὅπως εἶπαμε καί ὁ σιδηροδρομῆκος ἀνέβαινε ἀπό τό Παλαιό Θαῆρο ἀσθμαίνοντας γιὰτί ἔσπνε δύο βαγόνια μέ πενήντα ~~επιβάτες~~ ἐπιβάτες...
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ** Καί ξαφνικά, ἐκεῖ κοντά στήν ἀνήφορο τῆς Γαργαρέττας, σιάνε οἱ αὐλοῖ τοῦ καζανιοῦ τῆς μηχανῆς του...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Τά βαγόνια ἦτανε ἀνοιχτά ἀπό παντοῦ. Ἀνεβουατέβαινε ὅποιος ἤθελε ἐν κινήσει. Καταλαβαίνεις λοιπόν ὅτι ὅλο τό ζεματιστό νερό τοῦ καζανιοῦ, κατάρρεξε καί τοὺς πενήντα ἐπιβάτες...
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ** Θαντάζομαι τί πανικός θά ἀκολούθησε...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Πανικός δέν θά πῆ τίποτε. Ἀμάξια νά μεταφέρουν τόσοι τραυματίες δέν ὑπῆρχανε. Ὁ Σταθμός Πρώτων Βοηθειῶν ἦτανε τότε πολύ μικρός. Δύο τρία καμαράκια στήν ὁδόν Σταδίου, ἐκεῖ στόν περίβολο τῆς Παλαιῆς Βουλῆς, ἓνας γιατρός ἐφημερεύων καί δύο ἄνδρες νοσοκόμοι... τί νά πρωτοκάνουν ; Ποιόν νά πρωτοπεριποιηθοῦν ; Καί τό ἀποτέλεσμα ἦτανε ὅτι πέντε ἐπιβάτες πέθαναν ἀπό τά ἐγκαύματα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ** Τραγικό. Κι' ἔγραφε τότε ὁ Σουρῆς στόν Ρωμηό :
- " Ἄκουσα τά βογγητά τῶν πολυπληθῶν θυμάτων
εἶδα ζέοντες ἀτμούς καί ἓνα πλῆθος ἐγκαυμάτων
καί μ' ἐκείνους τοὺς αὐλοῦς, ἔφαλα καθῶς τόν Πηνό
τήν πατρίδα τῶν Ρωμηῶν, τῆς ὑπομονῆς τῆ μάνα !

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Αὐτός ὁ τελευταῖος στίχος ἦτανε καθαρὸς ὑπαινιγμὸς ἐναντίον τῆς ξένης Ἑταιρείας, γιατί ὁ σιδηρόδρομος αὐτός ἦτανε ἐπιχειρήσεις βελγικὴ καὶ ὁ μηχανικὸς διευθυντὴς τῆς Ἑταιρείας ὁ Ζοζέφ Ντελμουῦ, ἦτανε βέλγος, πού εἶχε παντρευτεῖ στήν Ἀθήνα. Ἡ κόρη του ἡ Ρίκα Ντελμουῦ, ζῆ πάντοτε στήν Ἀθήνα καὶ εἶναι καθηγήτρια πιάνου σέ κάποιο ὄδειον.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Θαντάζομαι ὅτι ὕστερα ἀπ' αὐτό τό τραγικὸ γεγονός ὁ σιδηροδρομὸς θὰ ἔπαψε νὰ κυκλοφορῆ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Ὁχι, ἐξαπολύθησε ἀκόμη ἕνα χρόνο ἀλλὰ ἡ δυσπιστία τοῦ κόσμου τὸν εἶχε κάνει νὰ πηγαινοέρχεται στό Παλαιὸ Φάληρο σχεδόν ἕδειος... Πάντως, στὸν σταθμὸ του ἐξαπολουθοῦσε μὰ συγκεντρώνεται ~~αὐτὸς~~ πολὺς κόσμος.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Γιατί αὐτό ; Ἀπὸ περιέργεια ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Ὁχι. Στὴν πραγματικότητα δέν εἶχε σταθμὸ αὐτός ὁ τροχιλόδρομος. Ξεκινοῦσε ἀπὸ τό Ζαχαροπλαστεῖο τοῦ Πετρίτση, ἀπέναντι στήν Ἀναδημία, ἐκεῖ ὅπου εἶναι σήμερα τό μέγαρο τῆς Ἀγροτικῆς Τριπέζης. Πιὰ πόρτα τοῦ Ζαχαροπλαστείου Πετρίτση εἶχε μεταβληθεῖ σέ θυρίδα ἐκδόσεως εἰσιτηρίων... ὅμως τό Ζαχαροπλαστεῖο αὐτό, ἦτανε τόπος αἰσθηματικῶν ραντεβοῦ καὶ συχνάζανε ἐκεῖ νέοι καὶ νέες μέ τό πρόσχημα τῆς ἀναμονῆς τοῦ σιδηροδρόμου καὶ... τὰ λοιπὰ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Καταλαβαίνω τὴν συνέχεια. Ἔτσι τό Ζαχαροπλαστεῖο δέν ἔχασε τὴν αἰσθηματικὴ του πελατεία καὶ τὰ ἐγναύματα τῆς ἐκρήξεως τοῦ σιδηροδρόμου, ἔγιναν ἐγναύματα στὶς καρδιές τῶν ἐρωτευμένων ἀθηναίων.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Μπράβο Γιάννη γιὰ τό λογοπαίγνιο.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Φαίνεται ὅτι πηγαίνω σέ καλὸ σχολεῖο.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Δέν ἀπουλεῖται μὰ ὁ μαθητὴς τὸν πέρασε τὸν δάσκαλο. Πάντως γιὰ νὰ γυρίσωμε στὸν σιδηρόδρομο τοῦ Παλαιοῦ Φαλήρου, μερικοὶ μῆνες κράτησε ἀκόμη ἡ βασιλεῖα του γιατί στά 1908...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ξέρω. Ἐγκαινιάσθησαν τὰ ἠλεκτρικὰ τράμ στήν Ἀθήνα καί τό Παλαιό Θάληρο συνεδέθη μέ ἠλεκτρικό τράμ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτό εἶναι. Καί τό Παλαιό Θάληρο ἔρχισε νά βλέπῃ νέες δόξες. Μέ τό ἠλεκτρικό τράμ, ἡ ἔρημιά του ἔπαψε νά εἶναι ἔρημιά. Σπίτια ἔρχισαν νά κτίζονται στήν παραλία, νέα μαγαζιά καί μέντρα ἄνοιξαν μονάχα πού ὁ Ζωολογικός του Κήπος, μαράζωνε σιγά σιγά, ἕνα ἕνα τὰ θηρία του φοφούσανε καί ἀντιπατάσσεις τους δέν γινότανε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στό τέλος εἶχε καταστήσει νά ἔχῃ μερικές φουκαριάρικες ἀρκοῦδες πού τίς εἶχανε πιάσει κἀτι γύφτοι στόν Ὀλυμπο, μερικές μαδημένες ἀλεπούδες, κἀτι λιγοστά τσακάλια καί μερικούς λύκους ἑλληνικῆς ἰθαγενείας καί αὐτούς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀλλά τό Παλαιό Θάληρο ἔβλεπε αἰσθηματικές δόξες. Οἱ ἐρωτευμένοι κατεβαίνανε ἐκεῖ, νοικιάζανε μιά βάρια καί ἀνοιγόντουσαν στόν Σαρωνικό, γιά νά τραγουδήσουν τόν Καραβοκύρη...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τόν Καραβοκύρη ! Ποῦ τόν θυμήθηκες τόν Καραβοκύρη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί Γιάγιο μου ; Νά μήν θυμηθῶ κι' ἐγώ τίποτα ; Ἔτσι μιά καί τόν θυμήθηκα ἔς μᾶς τόν τραγουδήσῃ τώρα ἡ καλή μας ἡ Κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου) Ὁ Κ α ρ α β ο κ ῦ ρ η ς

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σήμερα τό Παλαιό Θάληρο εἶναι κοσμική ἀερογιαλιά, κοσμική ἀκτὴ ἂν θέλῃς ἀπό τίς πιό σπουδαῖες. Ὅμως ἔν χάθηκε ὁ Ξηροτάγαρος, τό ὄνομά του ἔχει παραμείνει σάν τοπωνύμιο. Στά λουτρά του Ξηροτάγαρου λένε ἀκόμη καί σήμερα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἔτσι εἶναι Γιάγιο μου. Οἱ ἔνθρωποι φεύγουνε μᾶ τὰ ὄνοματά τους παραμένουν χρόνια καί χρόνια. Καί τό Θάληρο, αὐτό καθ' ἑαυτό τό πανάρχαιη ὀνομασία εἶναι τῆς ἀκτῆς τοῦ Σαρωνικοῦ. Μόνο πού εἰς τ' ἀρχαῖα χρόνια, τό Παλαιό Θάληρο εἰδικῶς, λεγότανε καί Ἀ λ ἔ ω ν ἦ, ξέρεις γιατί ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἀλέωνῆ ; Γιατί ἔραγε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι ήτανε κατσιλιότοπος στην αρχαιότητα. 'Από την λέξι
αίξι, κασίνα. Αίξωνή. Καί μάλιστα, οί αρχαίοι μας πρό
γονοί, όταν οί φαράδες του Παλαιού Θαλήρου έφεραν στην
άγορά της αρχαίας 'Αθήνας, μπαμπούνια, τά διεφήμιζαν
ώς τρίγλη α ί ξ ω ν ι κ ή, δηλ.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τρίγλη αίξωνική, δηλαδή μπαμπούνι του Παλαιού Θαλήρου.
Νά λοιπόν πού τό Παλαιό Θαληρο είχε καί δόξες στην αρχαιότητα

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νομίζω πώς έξαντλήσαμε την 'Ιστορία του Παλαιού Θαλήρου
μονάχα πού δέν θυμηθήκαμε νά ποθμε τίποτε για τό περίφημο
έγγραφο του 1906 νομίζω τότε πού κάποιος άποτυχών έραστής
έρριξε σ'ένα ξεροπήγαδο του Θαλήρου μιá έλβετίδα, την Πόπη
"Ερριξον ... πού ήτανε ή πρώτη τηλεφωνήτρια πού ήρθε στην
'Αθήνα για νά εκπαιδεύση τίς τηλεφωνήτριες...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Κάτι θυμάμαι άπ'αυτήν τή ιστορία. "Ομως νομίζω πώς σώθηκε
ή γυναίκα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σώθηκε γιατί έξω άπό τό ξεροπήγαδο είχε μείνει τό σκυλάκι
της πού γαύγιζε όλη την νύχτα... "Έτσι, άκούσανε τό σκυλί
οί κατσιλιάδες της περιοχής καί τρέξανε καί βρήκανε άναίσθητη
την Πόπη. "Ομως αυτά θά τά ποθμε έλλη φορά, γιατί τώρα μόλις
προλαβαίνομε νά θυμηθούμε καθενα τραγ υδι άκόμη...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Θαλασσινό τραγ υδι. Καί προτείνω ένα κάπως μεταγενέστερο
τήν Κόρη των Κυμάτων του Σακελλαρίδη...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) 'Η Κόρη - πάνω άπό τόν βράχο

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.